

KOLEKTIVA
RUDARSKO-ELEKTROENERGETSKA
V VELENJE

P 13542

RUDAR

GLASILO KOLEKTIVA RUDARSKO-ELEKTROENERGETSKEGA KOMBINATA
FRANC LESKOŠEK-LUKA, TITOVO VELENJE

LETO XXII

TOREK, 8. MAREC 1988

ŠTEVILKA 1

Celje - skladišče

D-Per
65/1988

OSREDNJA KNJ. CELJE

5000013542,1

COBISS

Za dan žensk

Stari Rimljani so imeli dan sužnjev. Iz meglenegega srednjega veka do današnjih dni se je ohranil tepežni dan.

Kdo je bil na dan sužnjev suženj in kdo je na tepežni dan tepen, se ve.

Glede tepeža mimogrede: sodelavka je ondan slovesno izjavila, da moža še ne tepe - vsaj zdaj še ne. Pa bi si včasih pošteno zaslužil.

Po logiki omenjenih dnevov bi potemtakem ne bilo težko odgovoriti na vprašanje, kdo so danes - osmega marca - ženske.

Diakocepstvo pa takšno: natančneži bodo zaradi povezovanja tepežnega dne zdanašnjim zanergali, da naj bi na tepežni dan vendar šiba pela odraslim obeh spolov.

Načeloma imajo prav. A eno je načelo, moderna praksa pa drugo. V mojem delovnem okolju že. Kajti vsako leto na tepežni dan planejo s colo debelimi šibami, torej kar batinami, furije iz ženskega dela na moški del našega kolektiva.

Resda v tej svoji vihri ne bijejo vsevprek: spravijo se v glavnem nad kraje, katerih lastniki radi vidijo, da jim kdo vanje leze.

Ta lepi nori svet - kaj vse si v njem ne izmislimo!

Resno lahko posumimo, da je imel kdo prste vmes tudi pri spremembi letošnje zime v dolgo indijansko poletje. A naj je imel, pa čeprav je bila to zvezna vlada, samo da je zdaj taka vigred, in je mačic in teloha in vresja v razcvetu bilo toliko za vas, ženske, za današnji dan.

Moški, ki naj bi danes po že omenjeni logiki zamenjali vlogo z vami, upamo, da ste se z vso to lepoto oskrbele.

Radi vidimo cvetje. Lepo nameščeno v lične vaze. Pleteno in izvezeno. Umetno in naravno. Sladko dišeče kot vanilija in brez vonja kot ledene rože pozimi na okenskih šipah.

Res, vsako leto komaj čakamo, da se odštejejo dnevi tja do dne, ki je letos napočil danes, ko se na vaš račun lahko obdamo z vso krasoto cvetja in smo sploh lahko v rožicah - tudi drugače.

Kot otroci, da, kot otroci smo ta dan. Ve pa resne, vse svečane in zamaknjene - vnaprej, v prihodnost, naravnane med ojnice za mir, mirno sožitje in enakopravnost med vsemi ljudmi na svetu.

Kot pri prvem obhajilu ali pri birmi naj bi se verne in neverne ta dan obnašale. Ali pa kot takrat, ko so vas svečano sprejeli med cicibanke, pionirke, mladinke in druge take oh in ah pomembne vrste (brezspolnih) žensk.

Naprej na drugi strani!

Materam in ženam delavcev in vsem delavkam
v sestavljeni organizaciji REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje

ISKRENO ČESTITAMO ZA DAN ŽENSK - 8. MAREC

Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi sestavljene organizacije

Današnji dan torej bodi dan vaše strumnosti, dan vaših ozarjenih obrazov s sijem lepšega jutrišnjega dne, dne vaše popolne enakopravnosti in enakovrednosti z moškimi, dne, ko se boste lahko vtaknile in enakopravno vključile v vsa, tudi docela neumna podjetja moškega sveta.

Pa je pri nas sploh še kaj ločenega po spolu?

Stvari že. Grdo bi, recimo, bilo, če bi poudarjali, da imamo moška in ženska stranišča pa spodnje hlače z razporkom in brez njega; čeprav je moja stara mama imela še take s precepom.

Nič koliko je po spolu ločenih tudi pomembnih ustanov. Imamo na primer moške in ženske samostane, ne pa porodnišnic za moške in porodnišnic za ženske; seveda tudi samostanov in porodnišnic za oba spola (praviloma) nimamo.

Se pravi, so ustanove izključno za moške in ustanove izključno za ženske.

Ekskluzivna moška ustanova je do nedavnega na primer bila tudi naša mirnodobska ljudska armada. Potem pa so se tudi v njej pojavile babe. Oprostite mi ta izraz čisto atavističnega moškega šovinizma! Saj moški tudi med samimi moškimi radi rečemo komu baba. Kljub temu, da nam je jasno, da gre pri ženskah za povsem drug spol, kadar se za katero v gibanju pred nami nesporno splošča pogledati.

Resnici na ljubo povedano: tovrstno vaše gibanje, ženske, nam je še najbolj všeč; veliko bolj kot vsa vaša gibanja za vašo emancipacijo.

Hm, ta emancipacija, čemu, ženske, vam je sploh potrebna ob vsej samokritičnosti, ki jo moški premoremo v odnosu do vas.

Vemo, da mislimo samo na dve stvari: druga je denar.

Vemo, da smo nujno zlo in pri tem celo tudi, da bolj zlo kot nujno... Da imamo glavo v glavnem zato, da nam jo lahko zavrtite... Da smo v razmerju do vas kot priležani konji: najraje bi se pasli izven kroga, v katerem se lahko gibljemo.

Pa še veliko drugih takih spoznanj premoremo.

Seveda pa vam lahko nasujemo še in še cvetk tudi o vas.

Recimo, da vaš dober glas temelji na našem molku... Da najraje poslušate tisto, kar bi se lahko povedalo spodobneje... Da je vaš največji problem, kako bi moškega pomanjšale tako, da bi vam samo nekaj na njem ostalo dovolj veliko... Da znate zadržati zase le tisto, česar vam ne povemo... Da sta vas samo dve vrsti: ena, ki plete jopice, in druga, ki jopice napolnjuje... Da se, recimo pri vstopanju v avtobus, brezobzirno prerivate, medtem ko smo moški taki kavaleriji, da če pri tem katera od vas pade, ne hodimo po njej...

A proč s šalami!

Uvodnik za vaš praznik naj sklenem s tole žlahtno mislijo prežlahtnega duha našega edinega jugoslovanskega nobelovca književnika Iva Andrića:

... V muki, ki se ji reče ženska in želja po ženski, so stvari, ki so predmet žal in pogovorov, tako javno, pred vsemi; potem so druge, o katerih je mogoče samo šepetati z dobrimi prijatelji na štiri oči; so pa tudi take, o katerih nikoli ne govorimo niti z najbližjimi, ki jih tudi ni mogoče imenovati z imenom, temveč se o njih včasih samo sanjari, kakor o nečem daljnem in nedosegljivem...

Uredništvo - rb

15. srečanje racionalizatorjev iz OZD našega kombinata

PRAVI ČAS ZA RACIONALIZATORJE IN NOVATORJE ŠELE PRIHAJA...

"Čisti dohodek od uporabe inovacij zaposlenih delavcev v OZD našega kombinata v letu 1987 znaša 930 milijonov dinarjev, kar ni malo. Je celo toliko, da smo lahko veseli," je svoj govor na letošnjem srečanju racionalizatorjev iz OZD našega kombinata, - delovni del srečanja je potekal v petek zvečer, 12. februarja, v sejni dvorani skupščine naše občine, družabni del pa tako po delovnemu v Delavskem klubu -, začel Franc Pečovnik, referent za uveljavljanje in razvoj množične inovacijske dejavnosti v našem kombinatu.

V nadaljnjem poročanju o lanskih rezultatih in problematiki inovacijske dejavnosti v OZD našega kombinata pa je povedal tole!

"Vemo, da bi dohodek od uporabe inovacij v našem kombinatu lahko bil večji, če bi vse naše delovne organizacije registrirale in ovrednotile sleherno inovacijo in če bi se v inovacijsko dejavnost vključile tudi delovne skupnosti našega kombinata.

Lani smo res pripravili osnutek novega pravilnika o inovacijski dejavnosti, vsebino in način dela, ki sta opredeljena v njem, pa še uvajamo.

Zavedamo se, da bi morali naloge, ki smo si jih zastavili, izvajati malo hitreje, žal pa je v naši družbi še vedno precej zavor za hitrejšo in boljše inovacijsko delo. In te zavore je težje odpraviti, kot je videti na prvi pogled.

Na lanskem srečanju racionalizatorjev iz našega kombinata nam je o tem, kako naj bi naša družba čimprej postala inovacijska, govoril predsednik Zveze izumiteljev Jugoslavije Jože Jan. Na njem smo se pogovarjali tudi o spremembah in dopolnitvah, ki bi jih morali vsebovati pravilniki o inovacijski dejavnosti. Pri tem smo zajeli v glavnem vse: evidentiranje in postopke obravnav inovacijskih predlogov, naloge vodstvenih delavcev in strokovnih služb, nagrajevanje inovacij, ugotavljanje in knjiženje inovacijskega dohodka, načrtovanje dela in sredstev. Še posebej pa

smo poudarili, da se ustvarjalno delo lahko neizpodbitno potrdi in prikaže le z inovacijskim dohodkom in da naj bo zato ta dohodek posebej prikazan v poslovnih knjigah vsake OZD kakor tudi v letnih sklepnih, zaključnih računih. To je bil tudi predlog centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, ki je, kot veste, postavil tudi komisijo za obiskovanje OZD po Sloveniji in spodbujanje delavcev v njih, sploh poslovdnih, za inovacijsko dejavnost.

Ko smo se na našem srečanju lani hrabrili z informacijami o vsem omenjenem, smo si vsi želeli, da bi bilo inovacijsko delo pri nas v prihodnje še uspešnejše. Potem pa ni potekalo tako, da bi se to izpolnilo. Zakaj aktivnosti, ki jih je vodil centralni komitej Zveze komunistov Slovenije in drugi, so v letu 1987 domala zamle. Verjetno zaradi številnih drugih problemov v naši družbi, ki jih je bilo treba reševati. Za nameček pa sta bila v Uradnem listu SFRJ oktobra lani objavljena novi pravilnik o izdelavi zaključnih računov za leto 1987 in novi kontni plan. Tako je konto 853, ki je prej prikazoval inovacijski dohodek, bil uporabljen za druge namene. Torej konta za inovacijski dohodek ni več. Po zakonu zato sedaj - da povem do dinarja natančno - 955 milijonov 735 tisoč 112 dinarjev celotnega lanskega inovacijskega dohodka v našem kombinatu ni mogoče nikamor knjižiti. V zaključnih računih ni niti prikazan, morajo pa na primer biti v njih vidni stroški za dnevnice, potne stroške in podobno.

Prek republiškega odbora Sindikata delavcev energetike Slovenije smo o vključevanju inovacijskega dohodka v zaključne račune poskušali dobiti dodatna navodila od službe družbenega knjigovodstva, a niso našli načina za to. Takšno obnašanje naše družbe je, milo rečeno, neresno.

Vsem racionalizatorjem in vsem drugim, ki si prizadevamo za razvoj inovacijske dejavnosti, je s tem onemogočena dohodkovna potrditev, nasprotnikom ustvarjalnosti delavcev pa je omogočeno

RUDAR - INFORMATOR, glasilo kolektiva sestavljene organizacije REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje

Za izdajanje glasila skrbi uredniški odbor. Odbor sestavljata:

- a) delegacija samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij: Peter Rezman (RLV - J. mehanizacija) - namestnik Ivan Krejan (RLV - J. mehanizacija), Jože Kotnik (RLV - J. Pesje) - namestnik Polde Rober (RLV - J. Skale), TE Šoštanj - Zinka Moškon (namestnik Stane Lipnik), ESO - Alojz Iršič (namestnica Nada Fedran), SIPAK - Tatjana Knez (namestnik Roman Rebernik), APS - Franc Krajnc (namestnik Rudi Janič), Tiskarna - Marija Boruta, Družbeni standard - Jože Miričič (namestnica Dragica Pohar), Zavarovanje - Franc Špegel (namestnik Anton Krajnc), DSSS SOZD REK - Peter Klemenšek (namestnica Tanja Goljar);
- b) delegacija delavcev in njihovih stalnih sodelavcev pri glasilu: Konstantin Kuzmin (KPO SOZD REK - odgovorni urednik), Rafael Batič (DSSS SOZD REK - glavni in tehnični urednik), Diana Janežič (DSSS SOZD REK - novinarka reporterka) - nadomeščanje: Tatjana Hudomalj, Draga Lipuš (DSSS SOZD REK - novinarka lektorica), Vesna Smergut (DSSS SOZD REK - tajnica in stavka glasila) - nadomeščanje: Eva Biškop, Irena Seme-Tiranič (referentka za informiranje v TE Šoštanj) ter predstavnik OK SZDL Velenje Ljubiša Savovič.

Predsednik uredniškega odbora: Jože Kotnik • Naslov uredništva: Titovo Velenje - Rudarska 6 (II. nadstropje, soba 23 - telefon 855 231, interno 260)

Tiska DO Tiskarna REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje (Titovo Velenje - Štrbenkova 6, telefon 855 521, interno 301) • Glasilo prejemajo vsi člani kolektiva brezplačno • Izhaja po potrebi • Naklada 6 500 izvodov

Med podeljevanjem tradicionalnih diplom našega kombinata na srečanju za inovacijsko dejavnost

Nekaj spodbudnih besed je našim racionalizatorjem na srečanju spregovoril tudi predsednik Savinjsko-šaleške gospodarske zbornice Božo Lednik (pri tem nagovoru ga vidimo na desni strani spodnje slike).

Družabni del srečanja so naši racionalizatorji imeli v Delavskem klubu; drugi z desne strani na sliki: diplomirani strojni inženir Franc Pečovnik, glavni organizator srečanja.

zaviranje inovacijskega dela in tudi politikantstvo.

Vse to dokazuje, da stvarne razmere pri nas zares preveč odstopajo od naših parol in resolucij. Neizpeljane družbene akcije nam nič ne pomagajo pri našem delu. Ne moremo in ne smemo se več zanašati na zunanje činitele izhoda iz naše vsestranske krize in sploh na kogarkoli drugega, ampak se moramo opreti zgolj nase; uvesti moramo medsebojno sodelovanje in se korakoma prebijati naprej.

Tudi v energetske gospodarstvu so se začeli pojavljati tržni odnosi in to bo v prihodnje bistveno spremenilo sedanjo miselnost, način gospodarjenja - in s tem tudi odnos do ustvarjalnega dela - tudi v tej gospodarski panogi.

Takšno razmišljanje morda komu ne bo všeč, vendar je odsev razmer, v katerih živimo.

Kljub gospodarski krizi in številnim družbenim ukrepom brez koristi mnogi še vedno niso prišli do spoznanja, da je le z uporabo našega lastnega znanja, z našo ustvarjalnostjo in odgovornim delom mogoče hitreje reševati vse težave.

Ne glede na vse, kar se bo dogajalo, bo naša družba končno morala stopati po poti večje ustvarjalnosti. Lahko torej rečemo, da pravi čas za racionalizatorje in novatorje šele prihaja.

Naše naloge pri inovacijski dejavnosti za tekoče leto!

- Najprej moramo uveljavljati način in vsebino inovacijskega dela, ki smo ju zastavili v osnutku novega pravilnika o inovacijski dejavnosti.

- V samoupravne akte o inovacijski dejavnosti moramo sproti vključevati spremembe, ki jih bo terjala zakonodaja. (Sedaj je v obravnavi sprememba zakona o patentni zaščiti industrijske lastnine.)

- Dokončno moramo urediti knjiženje inovacijskega dohodka v poslovnih knjigah OZD.

Če tega ne bo mogoče urediti prek službe družbenega knjigovodstva, se je treba znotraj OZD dogovoriti za primeren prikaz inovacijskega dohodka.

- Še bolj se moramo zavzeti za učinkovito sodelovanje med vodstvenimi delavci in vsemi strokovnimi službami pri inovacijski dejavnosti.

- Zagotoviti moramo letno načrtovanje potrebnih inovacij in finančnih sredstev zanje.

- Poskrbeti moramo za boljše obveščenost udeležencev inovacijske dejavnosti o tehničnih in drugih problemih, pri reševanju katerih bi lahko sodelovali.

- K inovacijskemu delu bo treba pritegniti tudi delavce delovnih skupnosti našega kombinata in sploh spremljati dogajanja v našem okolju in si prizadevati, da se bo inovacijska dejavnost lahko normalno razvijala.

- Zavedati se bo treba, da je vsako delo odvisno od ljudi, da je lahko tudi zelo zapleteno - sploh če ga še zapletamo - in da je mnogo lažje izvedljivo, če ga izvajamo z voljo, v sodelovanju in jasnim ciljem pred očmi.

To še posebej velja za ustvarjalno delo. Kajti tudi ustvarjalno delo bo lažje in bolj učinkovito, če bodo med racionalizatorji, drugimi delavci in med ljudmi sploh prevladovali zdravi, ustvarjalni človeški odnosi."

Letošnjega srečanja naših racionalizatorjev se je udeležil tudi dr. prof. Matjaž Mulej iz Maribora

NJEGOVA BESEDA NA SREČANJU

Koliko ste navajeni inovacije povezovati s stabilizacijo, z gospodarjenjem, z gospodarskimi uspehi?

Kako si v vašem okolju običajno razlagate stabilizacijo? Je to nenehni trud, usmerjen v razvijanje mednarodne konkurenčnosti vaše firme ali pa je bolj želja imeti mir? Saj stabilnost je lastnost nečesa bolj mirnega; ta beseda že sama po sebi človeka napelje na mirnost.

Kaj se vam zdi, katero od teh dveh mišljenj je bolj običajno med vašimi kolegi, sodelavci? Verjetno tisto o miru in zategovanju

pasu. Če je to mir, se moramo malo bolj zlobno vprašati, kateri mir je rentabilnejši - v bilanci ali med letom?

Rentabilnost, donosnost, nam je zelo pomembna, ker od nje živimo. Mir pri bilanci nam je vsekakor zelo važen, ker nam tako ni treba stavkati - prekiniti dela. Če pa hočemo imeti mir pri bilanci, takšen mir, ki bo res nekaj vreden, nam mora priti beseda MIR pred oči vedno znova kot kratica srbobraških besed: marketing, istraživanje, razvoj.

Marketing kot tisto, kar pove, kaj se bo na trgu dalo prodati; tudi v energetiki stopate vse bolj in bolj na trg! Raziskovanje kot nekaj, kar ne pove samo, kje boste našli nadaljnje zaloge premoga, ampak tudi, kako se čimbolj ekonomično razvijati! Razvoj pa kot dejavnost, ki bo znanje prenesla v vsakdanjo uporabo.

Brez inovacijske dejavnosti in marketinga zagotovo ni stabilizacije. Zato me nadalje zanima, ali je v vaših razmišljanjih nekaj normalnega to, da inovacijsko dejavnost štejete za poslovno funkcijo oziroma še več - za poslovno filozofijo, ne pa zgolj za ljubiteljsko dejavnost.

Kako široko pa pravzaprav gledate na inovacije?

Ali vam je blizu mišljenje, da je inovacija vsaka koristna novost?

Ali štejejo med inovacije vse, kar prispeva k dvigu produktivnosti, ekonomičnosti, kakovosti? Pa naj bo to kakšna ideja za novi način dela v rudniku, nanovo postavljeno knjigovodstvo, ki bo zmanjšalo stroške, ali pa dober program poslovanja!

Vse je pomembno, kar nam lahko pripomore k boljši konkurenčnosti in k temu, da bomo v svojem mednarodnem poslovanju dajali čimmanj daril. Pri tem mislim na zelo velike denarje, kajti računi so pokazali, da vsak od zaposlenih Jugoslovancev sleherni mesec v tujino pošlje vsaj za dve, če ne sedaj že za tri svoje plače denarja kot darilo. V kakšnih oblikah? To so obresti za kredite, ki smo jih slabo porabili, subvencije - denarne podpore za izvoz in to, da so naši izdelki na zunanem trgu cenejši kot na domačem.

Vsa ta darila tujini pomenijo, da nobeden od nas nima slabe plače, žal pa je dobi le 30 odstotkov, 70 odstotkov pa je vsak mesec pošlje čez mejo za darilo.

Korpu dajemo darila? Bolj ali manj domiselni? Očitno tistim, ki so bolj domiselni.

Pri nas v glavnem razmišljamo o investicijah. Pred nekaj leti so odgovori na nekaj vprašanj v anketi Slovensko javno mnenje pokazali, da 30 odstotkov Slovencev pričakuje rešitev gospodarskih problemov v naši državi od investicij, le slab odstotek Slovencev pa od inovacij. Se pač še nismo naučili spoštovati znanja in ga uporabljati.

Ena od raziskav v Ameriki pa je pokazala, da so tisti, ki niso predvideli, da bodo dvignili svojo konkurenčnost zgolj z investicijami, ampak veliko tudi z ustvarjalnostjo, dosegli devetkrat hitrejšo rast konkurenčnosti od tistih, ki so računali zgolj na investicije.

V ljudeh je strašansko veliko neizrabljenih zmožnosti.

Kdo od vas ima občutek, da je vse njegovo znanje docela aktivirano?

Večina ljudi res lahko prispeva le bolj drobne inovacije, a tudi od takih se nabere gospodarska korist. Izkazalo se bo, da je dinar na dinar vendarle palača in pogača. Ali pa, da je, ne vem kaj - inflacija, banka!

Najbolj koristnih novosti ne moremo pričakovati od ljudi, ki se samo v enem delu svojega razmišljanja in aktivnosti ukvarjajo z iskanjem novosti, ampak od ljudi, ki to delajo poklicno.

In kakšen delavski svet bo imel za te poklicne raziskovalce razumevanje in bo lažje, smiselno in rajši potrdil program njihovih raziskav? Takšen, ki je sestavljen iz racionalizatorjev, ali takšen, ki je sestavljen iz rutinerjev? Očitno sestavljen iz racionalizatorjev! Predvsem zato potrebujemo ogromno udeležencev inovacijske dejavnosti, ne samo vas nekaj čudovitih ljudi, ki ste tukaj. Tako se bo razširila sodobna miselnost, da je od človeškega napora, ustvarjalnosti mogoče živeti, od tega potem pridemo tako daleč, da bomo darila prejeli, ne pa dajali.

Imamo vsaj dvajset tipov inovacij, a vseh, na žalost, ne upoštevamo. Programske inovacije so

zelo pomembne, toda ali je že kdaj kdo od poslovnih delavcev, ki je predlagal dober poslovni program, od katerega je potem firma dobro živela, dobil nagrado za inovacijsko delo?

Nekaj direktorjev na leto v Sloveniji pridobi tretjega božička - Kraigherjevo nagrado. In te programske inovacije so res bistvene, saj imajo vse tiste tehnično-tehnološke inovacije, za katere boste tudi vi dobili nagrade, šele takrat smisel, ko pridejo v poslovni program.

Klasična pozornost je usmerjena k tehnično-tehnološkim inovacijam, ki se tičejo izdelkov in delovnih postopkov, kar je sicer zelo pomembno, ampak dokler smo samo na to pozorni, ni čudno, da ne moremo aktivirati skupnih služb.

Nadalje obstajajo organizacijske inovacije.

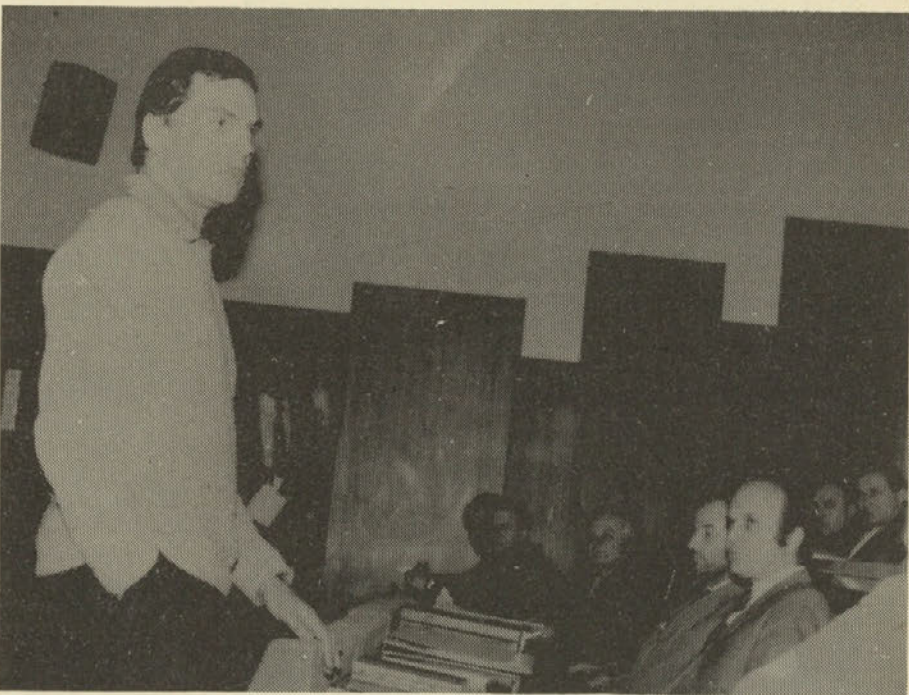
Kaj vam je prišlo pred oči, ko sem rekel organizacija? Proces ali struktura uboganja? Po mojih izkušnjah pri organizaciji še najbolj vidimo, kdo mora koga ubogati.

Učili smo se, da je najbolj smiselni način vodenja takšen, da eni mislijo, drugi pa delajo; ker pač ne znajo misliti, morajo ubogati in delati, kar jim drugi rečejo. Pa se je izkazalo, da to ni več najboljša. Tisti, ki naj ne mislijo in

denja ni več pravi način aktiviranja racionalizatorjev in izumiteljev tisti, pri katerem je vsak delavec prepuščen samemu sebi in predlaga karkoli ali pa nič. Pokazalo se je, da je sistem, v katerem ljudje sami od sebe kaj predlagajo, zelo primeren za izjemne fanatike. To so čudoviti ljudje, vredni strašnega spoštovanja, samo premalo jih je.

Pokazalo se je, da lahko takrat, ko preldemo od sistema posamičnih predlogov k organiziranemu ustvarjalnemu sodelovanju, to je na skupinske metode, delež aktivnih ljudi dvignemo od 20 na 90 odstotkov. Številke, ki smo jih malo prej slišali za vaš kombinat, pa pomenijo, da ste vi še daleč od 20 odstotkov, kar je zgornja meja pri sistemu posamičnih predlogov.

Z vidika posledic govorimo o korenitih in drobnih inovacijah. Večina široke mase racionalizatorjev bo seveda prispevala drobne inovacije, ki sicer ne bodo zelo vplivne, bodo pa povzročile vsaj dve pomembni posledici. Prvič: razumevanje in podpora poklicnim raziskovalcem in racionalizatorjem sploh, da ne bodo več bele vrane. In drugič: odgovor na vprašanja, ali dajemo sredstva in denar za natančnost ali za po-

Matjaž MULEJ: "Učili smo se, da je najbolj smiselni način vodenja takšen, da eni mislijo, drugi pa delajo... Pa se je izkazalo, da to ni več najboljša."

naj zgolj delajo, imajo avtomatično pravico do neodgovornosti, saj zanje mislijo drugi. Zato so začeli v svetu uvajati odnos: vsi mislimo, vsi delajmo!

Šef ostane šef, ampak v okviru svoje specializacije mu lahko pomagamo razmišljati. To je za mnoge ljudi naporna sprememba, res pa je, da se počuti človek, ki je upoštevan, dosti boljše - in tudi dosti več daje od sebe - kot človek, ki se počuti kot orodje.

Če se kdo počuti kot orodje, je tudi stopnja njegove odgovornosti takšna kot stopnja odgovornosti orodja.

Ob tem še to: če nekateri ne bi znali misliti, tudi z dandanašnjimi plačami ne bi znali živeti cel mesec. Pa očitno znajo!

Drugo operativno vprašanje!

Koliko je tudi med najpreprostejšimi, najmanj šolanimi ljudmi takšnih, ki niso sposobni, da bi si olajšali doseganje norme? Je kaj takšnih? Ne! Se pravi, da znajo razmišljati; treba jim je samo poiskati pravo temo, vsebino.

Metodološke inovacije so spet vrsta inovacij zase.

Za metodo uresničevanja sodobnega stila vo-

pravnost, podpiramo skrbnost ali brezbriznost.

Imamo tudi vrste inovacij po poklicih. Torej inovacije profesionalnih avtorjev in inovacije amaterjev. Danes ste tukaj vsi iz skupine amaterjev. Potrebno pa je sodelovanje med poklicnimi in amaterskimi racionalizatorji in izumitelji. Saj ko je sodelovanje med obojimi razširjeno na vse organizacijske dele poslovanja, tudi na skupne službe, lahko začnemo govoriti o inovacijskem poslovanju; ne več o tem, da je inovacijska dejavnost ena izmed dejavnosti. Če je inovacijska dejavnost ena izmed dejavnosti, kakšne so pa potem vse druge dejavnosti: inovacijske ali rutinske - že dodobra utečene?

Kdaj se bo pri avtorjih inovacij začel proces spreminjanja gredega račka v lepega belega laboda?

Inovacijsko poslovanje lahko pojmovno opredelimo s tremi stavki: načelno ni neizogibnih stroškov, dobro in slabo poslovanje zadeva vse delavce, povsod in nenehno namensko iščimo možne novosti!

Naprej na 10. strani!

Milena Grobelnik, RLV

MATI

Bili so hudi časi,
bile so težke poti,
iztisnila si znoj, meso in kri,

vsepovsod si sijala, se smehljala,
svetla, božajoča,
najsvetlejša ostala,

poljubljala si mi obraz, oči,
z mano bila dneve in noči,
vedno ob strani stala,

bila prijatelj si mojih dni,
nežni lik, občudovanje,
z očmi in srcem te častim -

MOJA MATI.

* * *

Kasno gre spat,
popolna je,
barvo mojih oči ima,
v mojo senco se pogreza,

o belem dnevu je sonce,
v večeru mesec
in se joče in se smeji,
moja roka v njeni,
kri njena v mojih žilah,
ljubezen njena
je moja pesem,
gledam jo,
ohranila je obliko sijaja,

popolna je
in se blešči.

ŠOPEK
SI MI DAL

Cvetoč si mi šopek dal,
zvezde v očeh mi prižgal,
brezumne, zasanjane misli moje so bile,
kako pridobila tvoje bi srce.

Ljubezen bila ogenj je žareč
in cvetela je kot šopek dehteč,
takoj, za vedno želela sem,
da združiva se,
a tebi bolj pomembne zabave so bile.

Na obrazu se ti vedno črtal je smehljaj,
si se le bojeval, napadal in potrjeval,
ko sijoča v sreči čakala sem te
in želela, da najin šopek ovene ne.

Zvezde v očeh mi ne žare več,
ogenj ljubezni že davno ugasnil je ves,
na oknu zdaj žalostna vzdihujem zaman
in čakam na nov šopek nabran.

SPOMIN

Moj čas ljubezni je presel,
naivni up sorodnih duš je preč,

bilo, prešlo, minilo je,
kar je, je.

Ljubila sem,
a nisem zaman,
ostale so mi sanje
in lep spomin nanj.

Sedaj samevam,
ne obsojam se
in ničesar si ne očitam
in ne zahtevam.

Ljubezen del je življenja,
poleg slave in stremljenja,
in dano mi je ljubiti
in znova v ljubezni se pogubiti.

KDO JE TO BIL ?

Kdo je to bil,
ki je mene zbudil,
in pred vrati stal,
vzdihoval, spraševal?

Zakaj molčiš,
ali že spiš,
ali drugega ljubiš?

Podnevi,
ponoči
te v mislih imam,
te čakam
in ljubim
kot še nobeden do zdaj.

Kdo je to bil,
si bil ti, fantič
premlad,
in hotel v meni
ljubezen prižgat'?

Josip Bačić, ESO

ŽENSKA

Hitre bleščeče sence igrajo
za trenutek pijanosti tvojih
hotenj...

Predala se boš strunam, se še bolj
zlila z drvečim časom, iztekla
v reko... Divjala, vpila
zaradi dela polnih rok, toplih besed
za naš zbegani sedaj,
v katerem žrtvujemo vse lepote;
tebe, ki nekoč bila si Kleopatra,
večkrat boginja, nešteto krat sužnja
in vedno mati, ki varuje zlati
otroški sen;
orač, kopač, dovilja, hlapec,
kmet, borec, kraljica, cesarica
in pogosto žena v črnini.

Ali boš zmogla z lepoto
svojega nasmeha prepričati
poneumljeni svet, da si največja njiva,
ki skriva bogastvo življenja -
prepolna pisanih metuljev,
prepolna opojnih sokov.
Darilo narave in srca - zibelka
najlepših sanj.
Ljubezen, ki v hipu mine...
In se nikoli več ne bo vrnila pod
nebeško krono, če bo uničen cvet
tvojega semena.

Odzvonil bo poslednji zvon,
ki zveni vsak dan bolj zamolklo,
monotono...
Mar bliža se naš poslednji ave,
ki sliši se skozi zaskrbljene vasi,
mesta, domove, gozdove, dobrave?

Ne, ženska! Nov dan, okopan v sončnem
sijaju poraja upanje - tako zdaj
kot nekaj!

(Dopolnjena in prenovljena pesem
iz leta 1983 Ti si večna pomlad)

OSTANI NASMEJAN
OB IZZIVU...

Ob izzivu zorenja moč si želi sonca -
brez besed, brez pogledov, brez obljub;
kot bitje ogoljufanega srca prikriva
bolečino. Danes, jutri, v nedeljo
brzda spomine, zapira svojo razpoznavnost.

Um je naslikana zastava zmede na vetru
dogodkov. Enkrat bi slavil, petkrat ubil,
ljubil nič, le hlatal za imetjem -
blišč mu je svetnik, groznja moč.

V pijani svet spočetja zakoraka dan
z nasmejanimi slikami človeških obrazov.
Presenetljivo nas zaslužnji
s svojim nastopom,
naredimo mu prostor - usede se na žulje
naše duše in srca.

Kdo naj ostane nasmejan
ob izzivu življenja
z lepoto napako popka,
z grdim videzom dojk?
Morda bo v neko pomlad pričakovani
prišla svetloba zaljubljenih senc.
Le ostani nasmejan ob izzivu življenja,
če lahko si ljuba ženska v Sodomi...

V MOJIH OČEH CVET

V mojih očeh cvetje naj bo lepo, kot je.
K počitku naj ga pokliče jesen,
k življenju pomladanski klci sonca.
Dišave, vonj cvetja moji duši se prileže,
očem barve, pisane barve razkošja...

To je moj stil, rima, slog; hrepenim
po njegovi bližini in sam bog pošilja
nadih cvetja v surovost življenja.
Za vsak praznik, za vsak dogodek duha
dan mi je cvetja sončni sijaj...

Vse resnične radosti, dogodke, žalosti,
sprehode bogatim z enostavnostjo utripov
srca. A ritem je drugačen, če cvetja ni-
pa tudi popačen, z izumetničenim,
ukradenim
videzom njegove lepote. Kako malo
je treba
za praznik duše, srca in uma...

Kako malo resničnega veselja
ob slehernem
dogodku dojemanja prave biti stvari
odtehta počutje. Sanje za celom ti okra-
si le cvet - vedno isti, dišeči,
za slavje ubrani cvet...
Za vsak dan, za vsak, tudi danes za
tvoji dan!

pa bi še kako rad
kdaj pa kdaj si vzela
katero s seboj na dom
in jo izvrstno pripravil,
kot si znala edino le ti.

Marjan Lipičnik, RLV

GASTROEROTIČNE PESMI

Zdravilo

Moj svet
in tvoj
sta dva hladilnika
vsaksebi
zaprta in
kuhata zase
hlad, da bi
kozarec počil,
pa ne bi počilo
srce, ki ga je
premalo za
požirek grenke
hermelike,
najboljšega
zdravnika, mehanika
in serviserja zmot.

GASTRONOMIJA - spretnost, znanje pri-
pravljanja izbranih jedi
EROTIČEN - ljubezenski

Iz pečice

Že sama sočna misel
na tistega toplega
zajca, ki si ga ponavadi
pogrela v svoji pečici,
me spomni na mlade muce,
ki laziijo tod okoli
in se vrte, gugaljajo
z lepo zaobljenimi ritkami,
drsiijo in se drsajo
gor in dol po ulici;
slastno vabljive, prave
mačke za tiste stvari -
a kaj, ko pa so nekatere
preširoke v pasu,
preoble v bokih, pretanke,
brez prs in nerodne,

Izza mesarjevega ovratnika

Ves maj je bil topel,
prešernih barv, zeleno nasmejan,
in držala sva se za roke
prej in bi se tudi poslej,
ko sem moral stopiti po nekaj
kurjih prs in bedrc;
bila je pozna, druga ura,
dolga vrsta pri mesarju,
dvakrat, trikrat daljša,
kakor pri kruhu, ki si
ga vzela le dve štruci
za čez praznike, - sicer
ga pojemo več, vendar,
saj tako gremo k staršem na deželo
in ne bo počakal do
ponedeljka, meso pa daš
preprosto zmrznit' in počaka-,
kot sem sam stal tam
dobrih dvajset, trideset minut
in lačen vohal klobase,
salame ter poltrajne...,
dokler nisem raztreseno,
razkačeno naročil tistih kurjih reči,
da bi pobegnil, ko si ti že
zdavnaj odšla iz samopostrežne
trgovine in me pustila samega
s kokošnjimi prsmi in bedresi,
ter brez denarja; - ves sem se
prepotil, da sem ušel mesarju,
pa med potjo s težko malho -,
zatorej se nisva držala več
ne tistikrat domov ne poslej
to pot, za meso in kruh.

Vitamini

Se še spominjaš
takrat, draga, na vrtu,
ko sva sadila fižol,-
preklarja, prebranca,-
in si dejala, da
imava premalo
solate za zimo?
Sedaj šele
ti verjamem, kako
resnične so bile tvoje besede,
ko sam hodim na trg
in vidim, kako grozno
samonikle so cene;
tvojega opackanega predpasnika,
z rumenimi madeži jajčk,
pa že zdavnaj ni več,
odkar si se vrnila
k mami za mizo nazaj,
in se tvoj oče hrani
pri naši dobri materi;
sicer tvoja mati res
bolje kuha, ampak letos
je spet vse zeleno v mojem vrtu.

Poživilo

Tvoja skodelica,
iz katere si pila,-
si kavo izpila,-
še vedno leži med
umazanimi črepinjami,-
bog vedi, koliko takšnih
umazanih pijancev lazi

naokoli in slika beli vsakdan-,
s kavo se meša ličilo,
z usledino tvojih vonj,
in če bi vedel,
kar vem, odkar ne smem
več spirati tvojih ustnic
našobljenih, prilepljenih
na rob, okroglih sanj,
teh premišljevanj ob kavi,
sploh ne bi stal
nocoj ob splakovalniku
in uriniral vanj.

ILUSTRACIJE: Adi Pirtošek

PORTRETA

Vladimir

ZORN, upokojenec

Nekateri mi bodo spet očitali, - vem, ker so takšni, da kaj drugega tudi ne znajo -, da zopet razkrivam nekaj mučnega. A kaj si morem pomagati - v naši dolini je veliko problemov, in če jih razkrivam, jih zato, da bi jim spodrezali korenine. Se pravi, da bi jih imeli manj in ne več!

Če pa pri tem svojem početu skačem čez ojnice pri nas še vedno na široko spoštovane starokopitne zapovedi: greh se pove, grešnika pa ne, me zaradi tega nihče nima pravice obsojati. Saj v naših družbenih dokumentih smo prisegli, da bomo odkrita družba.

Koliko hudega bi bilo prizanešeno marsikomu med nami, če bi bili vedno dosledni v izpolnjevanju obljube, da bomo vsi drug do drugega pošteni!

Drži, tudi če bi neka delovna skupnost ali služba skrajno po vesti izpolnjevala svoje delovne obveznosti, bi še vedno spregledala kak problem, ki bi se ga po svojih ustanovnih aktih tako ali drugače morala lotiti. Vendar ravno zato pa je tako važno, da v okolju vsake družbene celice vlada odkritost - da se med sabo opozorimo na spodrsnjaje, napake in pomanjkljivosti pri svojem delu, obnašanju, življenju in potem dogovorimo za odpravo posledic nedoslednega izpolnjevanja svojih obveznosti.

Pa naj bo dovolj sklicevanja na moralo, kakor utegne kdo imenovati te misli.

Poglejmo zdaj поблиže, kdo je Vladimir ZORN in kako sam živi v tegobah, ki so se zgrnile nadenj!

Letos 13. februarja je naš Vladimir ućakal starost celih 91 let.

Z njim se poznam že od leta 1951 ali 1952, - ne spomnim se več natančno -, ko sva tudi midva zaradi poinformbirojske gospodarske krize pri nas, če sva hotela ostati zaposlena v RLV, morala kljub temu, da sva bila kvalificirana delavca - on trgovski pomoćnik, jaz pa mizar - poprijeti za težaško delo v zunanjem obratu RLV.

Kod vse je Vladimir hodil in kaj vse je počel prej in potem, ko se je zame v RLV našlo drugo delo, ne vem ali pa sem že pozabil, če mi je kdaj pripovedoval. Med mojim zadnjim snidenjem z njim - pri njemu doma, da dobim osnovo za tole pisanje - pa za pomenek o tem zaradi starostne razmišljenosti in opešanega spomina že ni bil več sposoben. Tako o njem lahko pišem le bolj kot o človeku sedaj. In, da ne bo kdo mislil, da sam

od sebe. Za takšno pisanje o Vladimirju v našem glasilu smo se odločili na zadnji lanski seji njegovega uredniškega odbora. Razlogi za to odločitev pa so zlahka razumljivi vsakomur, ki premore nekaj srćne kulture...

Vsakdanjik Vladimirja danes je jesen pred zimo človeka, ki je najbrž hotel živeti samsko, od nikogar odvisno in na nikogar tesneje vezano življenje. Njegov brat, denimo, ki je bil dolga leta glavni računovodja v avtoparku našega

Mogoče si še mlad ravno zaradi tega ni hotel ustvariti družine in se je tako enostavno navadil živeti samsko tudi pozneje, po zlomu fašizma in koncu svetovne vojne, ko sta z bratom bila že v Velenju.

Kdove ali tudi to ni bil vzrok, da je zdaj tako sam med tistimi štirimi stenami v vrhnjih prostorih bivše in zdaj delno spet upravne stavbe RLV pri jašku Škale, med katerimi stanuje, odkar ga poznam.

Možno pa je tudi, da se je zapisal

Z enega zadnjih sprehodov Vladimirja Zorna - pred kakšnim pol leta, ko je že potreboval koga, da ga je malo podpiral.

rudnika (zdaj delovna organizacija našega kombinata APS - Avtoprevoznništvo in servisi), si je ustvaril svoje družinsko zaledje, Vladimir pa ne: bil je in ostal samskega stanu.

Zakaj je ostal samski, je bolj ali manj njegova skrivnost. Kolikor vem, je Slovenec s tržaškega konca naše Primorske, ki je pod fašistično Italijo moral veliko pretrpeti - in bi verjetno moral pretrpeti še več, če bi si omislil družino.

samskemu življenju še iz malo sebičnih razlogov.

Toda naj bo beda, v kateri sedaj živi, posledica česarkoli, njegovo družbeno okolje ne sme dopustiti, da bi v njej izhiral.

Dokler je še lahko zapustil stanovanje in šel med ljudi, je še bil zmožen živeti samostojno, zdaj pa nikakor ni več - čeprav mu je menda velenjski zdravnik, s katerim je nazadnje bil v stiku, napisal nasprotno!

Le od ležišča pa do okna in nazaj tam med tistimi zidovi, med katere je zdaj ukleščeno njegovo življenje, ga še nesejo noge. Če hoče priti na stranišče, pa si že mora pomagati tako, da se oprijema sten.

"Kaj manjka fantiču, če zdrav je na nogah..."

Prenekateremu njegovemu nekdanjemu prijatelju in znancu pride na misel ta pesem, ko se spomni, kako so ga pred leti noge kar same od sebe zanesle navečer v Delavski klub in kako je tam do trde teme presedel v klepetu s komerkoli, voljnim pomenka z njim, starino srebrih las, risjega pogleda in čokate postave.

Vsi, ki so proti večeru radi malo pofantovali v Delavskem klubu, so se ustavljali ob njem in izmenjali z njim kakšno prešerno besedo, kakšen razpoznavni znak privržencev in netilcev prijetnega gostilniško-kavarniškega razpoloženja.

Nekakšen čar je seval izpod košatih obrvi in gladke srebrenkaste zaplate lasišča Zorna - kakor ga je ogovarjalo staro in mlado - na njegovo okolico.

Nenavadno prijetna je za ušesa običajnih večernih gostov v Delavskem klubu - mešanico Velenjčanov domačinov in precej številnejših priseljencev vseh rodov večinoma iz krajev bolj daleč od morja - bila tudi njegova pojoča primorska govorica, pretkana z bolj ali manj poslovenjenimi italijanskimi besedami. Pa ne samo z italijanskimi: Vladimir se je kdove kdaj in zakaj precej podkoval tudi za sporazumevanje s Francozi - in to je tudi pustilo razločno sled v njegovi že tako mehki slovenski primorščini.

A to se že v marsičem nanaša na Vladimira nekoč. Zda njegove noge, načete od let in vseh poti, ko so jih naredile po svetu, samo še lezejo. Toda pogled njegovih ostrih oči zaradi tega še ni zmedel. Še vedno svetlo zre v prihodnost. Še vedno se nadeja, da mu bo velika gospa Sreča naklonjena; da mu bo vse, kar so mu odtegnila leta, kako drugače povrnjeno. Vedno je, denimo, veliko dal tudi na loterijo, zdaj pa še več. Pravi, da bi rad igral 3-krat 3, pa ne more, ker si tako obnemogel, kot je, sam ne more nabavljati loterijskih srečk, koga drugega za to pa tudi nima. Zato pa pred televizorjem še bolj vneto sledi žrebanju števil pri tej loteriji v naši televizijski hiši in ga bojda hudo razjezi, kadar žrebanje ne poteka čisto po pravilih; enkrat - je dejal - so ga izvedli s tako grobo napako, da so nanjo gledalci začeli takoj reagirati s telefonskimi klici televizijscem.

S srečo, torej, se naš Zorn še ni nehal spogledovati.

Pa bo njegovo upanje vanjo tudi poplačano?

Se bo našel, ne kakšen usmiljeni samarijan, ampak kdo od poklicanih in plačanih v naši občini za skrb za obnemogle ostarele občane, ki bo Vladimira rešil življenja v umazaniji in brez tople hrane po cele tedne?

Se bo našla kakšna od socialnovarstvenih ali zdravstvenih delavk v občini tudi za obiskovanje Vladimira vsaj enkrat na teden, da vidi, kako je z njim, in da se z njim malo tudi pogovori, zakaj zdaj se Vladimir hočeš nočeš mora pogovarjati sam s sabo, da od osamelosti kdaj ne obnori.

V svoji samoti je do nedavnega bil deležen samo pozornosti nekaj delavcev

škalskih obratov našega rudnika.

To pozornost so mu izkazovali tako, da mu je kdo od časa do časa prinesel kaj za pod zob od jedi, ki so na jedilniku naših delavskih hladnih malic, kaj toplega pa cele tedne ni užil.

Pred kratkim pa se je bojda le zganil in bo storil nekaj zanj tudi naš občinski center za socialno delo, ker so v njem prek socialne službe našega kombinata, seznanjene s pripravo tegale prispevka za objavo v našem internem glasilu, zvedeli, v kakšnih razmerah Vladimir živi... Rekli so, da ga bo redno enkrat na teden obiskala na njegovem stanovanju patronažna sestra. Pa bo to dovolj?

Lojze Ojsteršek
in uredništvo

Milena GROBELNIK, delavka skupnih služb RLV

Dopisnica našega glasila pesnica

Marsikateri delavec v našem kombinatu vas pozna. In marsikdo pozna tudi vaše pesmi. Jih pišete že dolgo?

Pisati sem začela približno pred štirimi leti, ko sem zbolela. Takrat sem našla čas zase oziroma za svoje nagnjenje do pesniškega ustvarjanja. Veliko pa je k moji odločitvi, da začnem pesniti, pripomoglo tudi to, da sem se počutila osamljeno, precej pa tudi moja ljubezen do slovenskega jezika.

Na kakšen način se rojevajo vaše pesmi?

Najprej pride ideja, trenutni navdih, ki potem dan, dva zori v meni. Ko to idejo spravim na papir, pa traja kar nekaj časa, da jo dodobra izpilim do svojih pesmi sem namreč zelo kritična.

Vsako pesem ustvarjam počasi, ker to

terja od mene veliko truda in napora, veliko koncentracije. Mislim, da pišem takšne pesmi, da so lahko po meri vsakogar, ne pa samo ljudem, ki tudi v umetnosti sledijo modi in se s tem postavljajo.

So vaše pesmi odsev vaših lastnih življenjskih izkušenj in doživetij ali zgolj plod vaše domišljije?

Vse moje pesmi niso napisane po mojih lastnih izkušnjah in doživetjih, nekaj pa je tudi takšnih. Po naravi sem namreč zelo romantična in čustvena. Zato sem si tudi svoje življenje nekoč zamišljala lepše in drugačno, kot ga živim sedaj.

Mar to pomeni, da s svojim življenjem niste zadovoljni?

Ne, z njim nisem zadovoljna; predvsem zaradi osebnih dohodkov ne. Saj moji osebni dohodki so veliko premali za normalno in lepo življenje.

Zaposlena sem že 19 let in v teh letih sem prišla do spoznanja, da so osebni dohodki kvalificiranih delavcev veliko premajhni, razlike med največjimi in najmanjšimi osebnimi dohodki zaposlenih v našem kombinatu pa prevelike. To svoje mnenje sem izrazila na mnogih sestankih, a - gotovo zaradi nevoščljivosti ljudi - brez učinka.

Sem ženska, ki se bori za pravice ljudi, a očitno preveč nemočna, da bi lahko kaj spremenila.

Povem naj še tole: komunist sem od leta 1968 in mislim, da če naj bi bili pravična socialistična družba, se takšne stvari ne bi smele dogajati.

Vodenje naše družbe po poteh, ki nas peljejo k socialnemu razslojevanju, nas lahko privede daleč stran od začrtanega cilja, ki so ga že med narodnoosvobodilno vojno postavili naši vodje s Titom na čelu; to je, da bi ustvarili pošteno, komunistično družbo.

Odločnost, s katero govorite o socialnih krivicah, ki se po vašem mnenju dogajajo pri nas, - mimogrede ste omenili tudi krivico, ki se je zgodila vašemu očetu, ko si je po mnogih letih vestnega dela pri RLV prislužil le borih 20 milijonov starih dinarjev pokojnine in se morata s tem preživljati kar oba, on in vaša mati -, se nekako ne ujema z vašo trditvijo, da ste zelo romantični?

Po mojem mnenju denar veliko vpliva na romantiko. Moja starša, na primer, sta prisiljena svojo starost preživljati doma, na kavču pred televizorjem, ker za kaj bolj "romantičnega" nimata denarja. Tudi meni gre vse narobe v življenju ravno zato, ker so moje želje prevelike, preveč romantične, da bi se mi lahko uresničile.

Marsikdo misli, da si ženska lahko izboljša svoj materialni položaj, če se poroči - z bogatim moškim. A to ni rešitev, saj če ženska ne najde sebi primernega zakonskega tovariša, so zanjo tudi še druge stvari v življenju.

Omenim naj še, da sem kot Velenjčanka zelo zadovoljna s hitrim razvojem Velenja, čeprav se mi zdi arhitektura našega mesta preveliko romantična. Lahko smo si cer srečni, da se je v Velenju toliko stvari naredilo, a v njem še marsikaj manjka. Drsališče, recimo. Na travniku pri restavraciji Jezero pa bi lahko zgradili objekte za vzrejo konjev za rekreacijsko in športno jahanje. Tudi za varnost kopalcev v naših ugrezninskih jezerih bi se dalo bolje poskr-

beti. Po mojem mnenju so ugrezninska jezera v naši dolini preveč globoka. Kot Velenjčanka dobro vem, koliko ljudi je utonilo v njih. Se res jezer ne bi dalo narediti plitvejših in tako bolj varnih za kopalce?

O mnogih rečeh razmišljate. Kakšno pa je vaše mnenje o dnevu žena?

Meni 8. marec zelo veliko pomeni. Ta dan bi morali bolj primerno praznovati. Organizirati bi bilo treba boljše proslave, s kvalitetnejšim programom.

Žensko bi sploh bilo treba bolj spoštovati - ne le za njen praznik.

Marsikaj torej teži Mileno. Zato se velikokrat zateče v svoj pesniški svet. Kar se tega njenega sveta tiče, pa pravi, da je njena tiha, a velika želja, da bi nekoč izdala samostojno pesniško zbirko.

Milena, ki je tudi mati dveh otrok, - hčerki Nataliji je petnajst let, sinu Petru pa deset, - mi je med tem najinim pomenkom zaupala tudi, da postaja vedno bolj nemirna. Otroka namreč odraščata, ona je vsako leto starejša, videla pa bojda ni še ničesar od tega, kar si tako zelo želi videti.

Tudi v svojem prostem času - je povedala - ni več tako aktivna, kot je bila nekoč. Vedno bolj je utrujena - utrujena od življenja.

Tatjana Hudomalj

Iskrice o ženskah

Ljubljena ženska se ne stara.

So stvari, ki jih ženska bolj hitro razpozna kot sto moških.

Ženske vedno govore resnico, toda nikoli ne povedo cele.

Lepa ženska je samo nekaj časa lepa, dobra ženska pa zmeraj.

Duhovita ženska je dragocenost, duhovita in lepa pa moč.

Skoraj ni prepira, ki od žensk ne izvira.

Po ženi se mož pozna.

Kakor si cvetlica želi sonca, tako si ženska želi ljubezni.

(Iz zadnje številke Alpeša, glasila delavcev Industrije pohištvu v Železnikih)

SRAMOTA PA TAKA

Neka žena je imela ne preveč zvestega moža. O njegovi nezvestobi so jo prepričevali lasje, ki jih je prinašal domov na suknjiču. Enkrat je bil na njem temen las, drugič svetel in tako naprej po vrsti pisano pobarvan, platinast, kostanjeve barve in celo siv. Potem pa se je nekoč zgodilo, da je mož prišel domov z neke zabave brez kakršnega koli lasu na suknjiču. Žena, ki je prej vse moževe skoke čez plot tiho prenašala, je takrat planila v jok in zahlipala.

"A zdaj sem pa že tako padla v tvojih očeh, da me varaš že s plešastimi!"

ODŠLI SO V POKOJ

Stefan JELENKO,
upokojen 30. novembra
(1987)

Rojen je bil 23. februarja 1947 v Spodnjem Doliču. Poročen s Faniško, rojeno Pogladič.

Od 14. decembra 1972 je neprekinjeno delal v organizacijah, združenih v naš kombinat, s prekinitvami pa že od leta 1964. Leta 1972 se je zaposlil kot nekvalificiran delavec v ESO. Leta 1973 se je prestavil v RLV in delal najprej v Jami vzhod, leta 1975 pa je bil premeščen v Priprave, kjer je delal do upokojitve.

Marija ŽOHAR,
upokojena 5. decembra

Rojena je bila 26. decembra 1939 v Pesju. Mati treh otrok: leta 1962 rojene Lidije, leta 1964 rojene Alenke in leta 1970 rojene Mojce.

Od 14. aprila 1978 je kot nekvalificirana delavka neprekinjeno delala v EFE. Ob prenehanju obstajanja te delovne organizacije našega kombinata pa je bila razporejena v ESO in bila kot delavka ESO tudi upokojena.

Šaban ČELIKOVIĆ,
upokojen 11. decembra

Rojen je bil 28. aprila 1952 v Dubošnici pri Lukavcu. Poročen z Rahimo, rojeno Lukavačkič. Od 1. aprila 1975 je neprekinjeno delal v RLV, prej pa od leta

1971 v rudniškem delu bivše delovne organizacije RŠC Velenje.

Leta 1975 se je zaposlil kot nekvalificiran kopač v Jami Škale. Decembra 1975 je bil premeščen v Jamo vzhod, junija 1977 v Steber 8, avgusta 1977 nazaj v Jamo vzhod, leta 1978 v Jamo Pesje in leta 1981 v Jamo Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1971 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1975 za kvalificiranega kopača.

Končal je tudi tečaj marksizma in veliko sodeloval pri udarniškem delu.

Emil KORTNIK,
upokojen 12. decembra

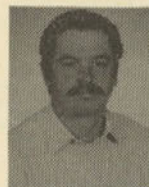
Rojen je bil 8. maja 1940 v Pongracu pri Žalcu. Poročen z Marijo, rojeno Doler.

Od 15. maja 1963 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v Jami zahod. Leta 1967 je bil premeščen v Jamo vzhod in je potem do leta 1972 večkrat delal nekaj časa v Jami zahod in nekaj časa v Jami vzhod. Nato je leta 1974 bil razporejen v Steber 8, leta 1976 v Jamsko

mehanizacijo in transport, leta 1977 v Jamski transport, leta 1978 v Zunanjo dejavnost, januarja 1978 v Jamsko mehanizacijo, aprila 1978 nazaj v Zunanjo dejavnost in septembra 1987 v Jamski transport, kjer je delal do upokojitve. Leta 1964 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1967 še za kvalificiranega kopača.

Dejaven je bil tudi v samoupravnih organih in pri udarniški izgradnji Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože ČAS,
upokojen 22. januarja

Rojen je bil 5. maja 1946 v Gaberkah pri Šoštanju. Poročen z Emo, rojeno Stramčnik.

Od 5. marca 1968 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi služnja vojaščine pa od leta 1964.

Leta 1968 se je zaposlil kot kvalificirani kopač v Jami zahod. Marca 1972 je bil premeščen v Jamo vzhod, novembra 1972 nazaj v Jamo zahod, leta 1974 v Steber 8, januarja 1975 v Jamo vzhod in septembra 1975 v Jamo zahod, sedaj skupaj z Jamo vzhod Jama Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ilija KOSTREŠ,
upokojen 3. februarja

Rojen je bil 9. februarja 1941 v Bardacih pri Tesliću. Poročen z Ano, rojeno Jožič.

Od 12. marca 1976 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot polkvalificirani kopač v Jami Škale. Leta 1979 je bil premeščen v Jamo Preloge, leta 1980 v Jamo Škale, aprila 1987 v Jamo Preloge in novembra 1987 v Jamo Škale, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1977 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Dejaven je bil tudi v samoupravnih organih in precej sodeloval tudi na udarniških delovnih akcijah.

Jože POSTROPINJEK,
upokojen 4. februarja

Rojen je bil 15. marca 1944 v Šentilju pri Misljini. Poročen z Alojzijo, rojeno Mlinšek.

Od 5. aprila 1966 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvami pa že od leta 1960.

Leta 1966 se je zaposlil kot nekvalificiran kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamo Škale, leta 1978 v Jamo Pesje, leta 1985 v Jamo Škale, februarja 1985 v Izobraževanje in julija 1985 nazaj v Jamo Škale, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1970 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1972 še za kvalificiranega kopača.

Sodeloval je tudi pri udarniški izgradnji Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ivan MLINŠEK,
upokojen 29. februarja

Rojen je bil 28. oktobra 1933 v Paki pri Vitanju. Poročen s Terezijo, rojeno Svečko.

Od 1. septembra 1959 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v Jami vzhod. Od leta 1960 do leta 1973 je bil večkrat premeščen iz Jame vzhod v Jamo zahod in nazaj, leta 1974 pa v Jamo Škale, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1970 še za kvalificiranega kopača. Sodeloval je tudi pri udarniški izgradnji Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in še knjižne nagrade za vestno in požrtvovalno delo v RLV.

Ivan MORN,
upokojen 29. februarja

Rojen je bil 24. februarja 1940 v Bevcah pri Velenju. Poročen z Alojzijo, rojeno Blatnik.

Od 8. junija 1968 je neprekinjeno delal v

RLV, z letom dni prekinitve zaradi odpusta v času krize za premogovnike pa že od leta 1963.

Leta 1968 se je zaposlil kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamo Škale in leta 1978 v Jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1970 je opravil izpit za kvalificiranega kopača. Sodeloval je tudi pri udarniški izgradnji Velenja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože KRAJNC,
upokojen 29. februarja

Rojen je bil 8. aprila 1939 v Požarevcu v Srbiji; v družini delavca zdomca iz Slovenije. Poročen z Alojzijo, rojeno Hriberšek.

Od 19. januarja 1961 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo zaradi služenja vojaščine pa od leta 1957.

Leta 1961 se je zaposlil kot nekvalificiran kopač v Jami zahod. Od leta 1967 do leta 1973 je bil večkrat premeščen iz Jame vzhod v Jamo zahod in nazaj, leta 1974 pa v Priprave in leta 1975 v Steber 8, sedaj Jama Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1964 še za kvalificiranega kopača.

Dejaven je bil tudi v samoupravnih organih in pri sindikatu, veliko pa je sodeloval tudi pri udarniških delovnih akcijah.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Drago MARINKOVIČ,
upokojen 1. marca

Rojen je bil 7. aprila 1934 v Dolnji Trnovi pri Bijeljini v BiH. Poročen z Albino, rojeno Borovnik.

Od 5. avgusta 1957 je neprekinjeno delal v

RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani zidar v investicijski skupini rudnika. Leta 1960 je bil premeščen v Jamo zahod in leta 1977 v Zračenje, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1964 je končal politično šolo v Velenju, leta 1978 pa je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Veliko je sodeloval tudi pri udarniških delovnih akcijah.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, reda dela s srebrnim vencem, srebrne diplome REK za inovacijsko dejavnost in priznanja za prizadevno delo v akciji za čim večji odkop premoga v RLV.

Franc KRIVEC,
upokojen 4. marca

Rojen je bil 20. oktobra 1937 na Jesenicah. Poročen z Branislavo, rojeno Gorišek.

Od 24. decembra 1964 je neprekinjeno delal v RLV. Čeprav prej izučen

železarniški delavec, se je zaposlil kot nekvalificiran kopač v Jami vzhod. Oktobra 1969 je bil premeščen v Jamo zahod, novembra 1969 nazaj v Jamo vzhod, leta 1975 v Jamsko mehanizacijo, leta 1977 med strokovne delavce Jamske mehanizacije, leta 1978 v skupne službe RLV in leta 1984 v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1967 je opravil izpit za jamskega montažnega in dežurnega ključavničarja, leta 1976 pa je končal srednjo politično šolo pri CK ZK Slovenije.

Zelo dejaven je bil v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah in veliko sodeloval tudi pri udarniških delovnih akcijah.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, srebrnega znaka Zveze sindikatov Slovenije, medalje dela in še enega odlikovanja predsedstva SFRJ.

Vesna ŠMERGUT

OGLAS

Prodaj hladilnik gorenje.
Informacije: prek telefona (063) 855-231, interna številka 1343, ali (063) 858-800.

MOŽNO JE

Ljubosumni mož zateče ženo malo bolj sproščenega obnašanja kot ponavadi na zabavi v mešani družbi in ji počita:

"Ali me imaš za tepca?"
"Ne," odvrne žena; "lahko pa se tudi motim!"

Beseda dr. profesorja Matjaža Muleja na letošnjem srečanju naših racionalizatorjev

Nadaljevanje s strani 4!

Ko se inovacijsko poslovanje razširi na dovolj firm, šele lahko nastane inovacijska družba. Ni pa verjetno, da bi se to dalo napraviti od zgoraj navzdol. Ali po vaših izkušnjah pride od zgoraj navzdol še karkoli drugega kot toča?

Ena izmed inovacij, ki bi lahko pomenila za Jugoslavijo strašansko dosti, je, recimo, posodobitev kontnega plana.

Osnovno, kar bi morala narediti cela naša družba, - lahko pa tudi sami napravimo za svojo firmo -, je posodobitev stila vodenja, in sicer od sistema, da eni mislijo, drugi pa delajo, k sistemu, v katerem bi vsi mislili in vsi delali. Za to pa ne potrebujemo samo pravilnika o inovacijski dejavnosti, ampak je treba izpolniti deset pogojev, izmed katerih je pravilnik deveti. Torej ste vsi tisti, ki ste danes tukaj in boste upravičeno dobili priznanje, pravi heroji in najboljši alpinisti, saj ste marsikaj ustvarili zgolj na osnovi pravilnika o inovacijski dejavnosti. Sposobni ste splezati v deveto nadstropje v stavbi, ki je brez stopnic in dvigala - po stenah, namazanih z zavistjo. Zato vam še posebej čestitam!

Od desetih pogojev je prvi, da se v poslovnem organu in delavskem svetu opredeli inovacijska politika.

Naslednji pogoj so inovacijski delovni cilji - kratkoročni. Pa se je izkazalo, da pri nas samo 5 odstotkov firm sistematično izvaja inovacijsko dejavnost.

Organizacija, ki se bo šele zdaj zbudila in se lotila inovacijske dejavnosti, je veliko zamudila, a ima vsaj to možnost, da bo našla prostor zase v oazi in da ji ne bo treba sredi peska postavljati svojega šotora. Seveda bo to toliko lažje, kolikor več bo znala in kolikor več bo imela svežega znanja.

Koliko imate del in nalog, za opravljanje katerih so predvideni tehniki, a jih opravljajo mojstri, in koliko del, ki bi jih morali opravljati inženirji, pa jih opravljajo tehniki?!

Pa ste tudi pri volji, da bi vas operirala medicinska sestra namesto zdravnika?

Še eno zlobno vprašanje!

Zakaj imamo največjo inflacijo sedaj, ko imamo najbolj kvalificirano vlado v vsej naši zgodovini?

Pa ste se kdaj vprašali tudi, kako sveže je znanje teh ljudi. To lahko preverimo tudi zase!

Če hočemo postati inovacijska družba, moramo priznati dvojno usposabljanje, in sicer usposabljanje za inovacijsko dejavnost in usposabljanje za ustvarjalno sodelovanje. Toda tega nas niso nikoli naučili! Kaj so nas učili v šoli? Bodite pridni, ubogljivi ali bodite iznajdljivi? Pridni! In kdo nas sedaj na svetovnem trgu kolje: pridni ali iznajdljivi? Povedano z drugimi besedami: kdo je bolj nevaren kot pridni bedak? Res kar naprej neka dela, a samo škodo.

Četrty pogoj je organiziranje inovacijske dejavnosti (služba) in evidentiranje inovacij (društvo racionalizatorjev, izumiteljev in raziskovalcev).

Vas je toliko, da bi lahko ustanovili društvo, katerega bi se ustrašil vsak, ki bi hotel kaj narediti proti vam.

Potem sta še dva nujna objektivna pogoja: razpoložljiva oprema za preizkušanje in informacijski viri.

Vsi ti pogoji pa nam ne pomagajo dosti, če se inovacije težko uveljavljajo. Uveljavljanje inovacij je toliko težje, kolikor manj so ljudje njihovi soavtorji.

Pa tudi ta pogoj še ni zadostni, če z novimi izdelki ne pridemo na trg. Trženje z inovacijami je zelo pomembno. Dohodek od inovacij mora biti prikazan.

Šele po trženju pride na vrsto pravilnik. Kakšen pravilnik: o ustvarjanju inovacij ali o nagrajevanju že ustvarjenih inovacij? Kajti največkrat nas inovacija zanima šele takrat, ko je že narejena.

Glede pravilnika je več predlogov. Depresivne, nespodbudne lestvice za inovacijsko dejavnost izrinimo iz pravilnika. Nagradimo vse inovacije sorazmerno enako. Poklonim avtorjem inovacij pripada nagrada za vse, kar opravijo poleg svojega rednega dela. Tako bomo videli, kdo od delavcev za razvojno dejavnost je koristen, kdo pa ni, ali ima raziskovalec, za katerega je inovacijska dejavnost vsa njegova delovna naloga, pravico, da se zmoti, ali mora vedno biti uspešen. Če mora biti vedno uspešen, je vprašanje, kaj bo dal v program dela: zaresne, tvegane raziskave ali zgolj navidezne?

Na to zadnje se navezuje vprašanje, kdo vse so avtorji oziroma soavtorji inovacij.

Avtor da inovaciji temelj, ki je resnjen, ni pa to dovolj. Vsi, ki sodelujejo pri realizaciji inovacijske ideje, so soavtorji in zato jim pripada del nagrade. Nekaj - darilo - naj bi od inovacije dobil tudi cel delovni kolektiv, da bi bilo manj zavisti. Nekaj naj bo namenjenega tudi za sklade. Vsaj tisti del inovacijskega dohodka, ki je namenjen za krepitev inovacijskih sposobnosti, naj ne bi bil obdavčen.

Potrebujemo tudi takšen pravni red, ki bo dal inovaciji prednost pred podrejenostjo.

Če se vam vse to zdi preveč in prenaporno, si priključite v spomin stavek:

"Kadar nam ne mečejo polen pod noge, moramo postati zaskrbljeni, saj to pomeni, da nismo več racionalizatorji."

VEČ O CELEM SREČANJU V INFORMATORJU!

Draga Lipuš

ROKE GOR!

Zbori delavcev bi v našem sistemu socialističnega samoupravnega odločanja naj določili obvezne smernice za delo delegatov v organih upravljanja, po določitvi teh smernic pa tudi preverili, ali so delegati v organih upravljanja res delali v skladu s smernicami, ki so jih določili.

Zdaj pa na kratko o zborih delavcev v našem rudniku 25. februarja!

Njihova naloga je bila, da preverijo preteklo poslovanje in dajo smernice za prihodnje. Vendar kljub pomembnosti te naloge bodo zavezani za izdelavo čim bolj izčrpnih zapisnikov z zborov lahko dali za objavo na oglasnih deskah v glavnem nič več kot kar gradivo za zboro.

Glede na razmere, v katerih tone vse naše gospodarstvo, menim, da bi se o takšni apatiji naših zborov delavcev do vsega moral zganiti še kdo drug - ne samo občasni zapisovalci dogajanj na njih; to je novinarji ali njihovi sodelavci dopisniki.

Za obuditev spomina pokukajmo v bolj ali manj enotne statute temeljnih organizacij našega rudnika in videli bomo, da v njih piše tudi:

"Zbor delavcev temeljne organizacije daje pobude, mnenja in predloge ter sprejema smernice in stališča za delo delegatov..., usklajuje stališča in uresničuje pravice do dela z družbenimi sredstvi; obravnava poročila organov ter opravlja druge zadeve..."

V teh aktih najdemo tudi tele besede:

"Glasovanje na zboru je javno in se opravi z dviganjem rok. Zbor delavcev lahko odloči, da se glasuje tajno."

Jelka Malovškova z vnučkom

Rezultate javnega glasovanja ugotovi predsednik zbora, rezultate tajnega glasovanja pa 3-članska komisija, izvoljena na zboru."

(Kar je v teh izvlečkih podčrtano, je podčrtal avtor!)

Žal pa ni treba imeti ravno ostrostrskega očesa, da na naših zborih delavcev opazimo ležernost glasovalcev, saj se jim še rok ne ljubi več dvigati. Pravijo, da je bilo vse že prej odločeno. In prav imajo. Res je bilo vse že prej določeno, če nam je tako prekleto vseeno, kaj kdo napiše in kaj kdo govori, naša glavna skrb pa je, da ne zamudimo avtobusa...

Peter REZMAN

Neverjetno je, kako malo vemo o sebi, o svetu okoli sebe in o življenju, ki ga živimo. Šele velike in nepričakovane sreče ali hudi udarci in velike izgube nam povedo, da je človeško življenje veliko bogatejše in bolj zapleteno, kakor slutimo, da je vse v njem dvojno in večkratno, dvoumno in večpomensko...

Ivo Andrić

ČLOVEK JE VČASIH BOLJ VZDRŽLJIV KOT ŽELEZO

Z obiska pri dveh vdovah
po naših smrtno ponesrečenih rudarjih

Temno in zahrbtno zna biti rudniško podzemlje. Kruto in neumljeno je včasih do tistih, ki se mučijo v njem. In hudo boleč je davek, ki ga občasno terja...

Jelka MALOVŠEK je odvela pred dvajsetimi leti. Takole se spominja tistega časa:

"Moža je le štirinajst dni prej, preden naj bi odšel v pokoj, v jami zadušil plin. Po dvajsetih letih zakona sem tako ostala sama s štirimi otroki.

Po moževi smrti sem se posvetila otrokom in mi niti na misel ni prišlo, da bi si hakopala na glavo' drugega možkega."

Potem se je Jelka z mislimi vrnila v preteklost - v leto 1948, ko je kot mlada žena prišla iz Hrastnika v Velenje.

"Kako lepo je bilo takrat v Šaleški dolini: obstajale so še Škale pa Družmirje in Prelope, kjer sva z možem tudi nekaj časa stanovala.

Čeprav sem bila v Hrastniku zaposlena, delala sem v tamkajšnji steklarni-, sem po prihodu v Velenje ostala doma in skrbela za moža in otroke. A otroci so rasli, vedno več so potrebovali, in denarja je začelo pri hiši primanjkovati.

Stara sem bila 37 let, ko sem se ponovno zaposlila - v Gorenju.

Po moževi smrti sem delala še približno pet let, saj sta srednja in najmlajša hčerka še hodili v šolo, najstarejša hčerka in sin pa sta že bila pri kruhu.

Seveda sta obe hčerki, dokler sta se še šolali, dobivali špendijo in še pokojnino po očetu."

Jelka se pokojnega moža spominja kot zelo natančnega in pridnega delavca.

"Kar trinajstkrat je bil udarnik," je povedala s ponosom in dodala:

"Ja, divji je bil za delo!"

Ob tem se je spomnila tudi nekega dogodka z ene izmed udarniških akcij v podzemlju RLV in ga s prikritim nasmeškom prav živo opisala.

"Kmalu ko je direktor velenjskega rudnika postal Žgank, je naneslo, da je prišel udarniško delat v jamo z 'mojim', ki je bil vajen divje delati in zato prišleka ob sebi, ki ga ni poznal, - kako pa bi ga tudi, ko pa je imel na glavi zavezano ruto in bil v obraz čisto črn od prahu, - ni prav nič 'šparal'. Potem pa, ko je po malingi prišel nekdo po Žganka in videl, kako je 'zmatran', je le zvedel, koga je tako gnal pri delu. A ni rekel kaj drugega kot:

"Če bi vedel, kdo je, bi moral pa še bolj delati."

Čeprav Jelkino življenje po moževi smrti ni bilo lahko, je vendarle imela toliko volje in energije, da je v njem našla nov, drugačen smisel.

Pravi, da je s svojim življenjem nasploh zadovoljna - da ji še nikoli ni bilo tako dobro, kot ji je sedaj.

"Imam svoj denar, moje stanovanje mi je zelo všeč, otroci me imajo radi; med sabo se res dobro razumemo in tako mi lepše sploh ne bi moglo biti," je še pridala Jelka, preden sva sklenili najin razgovor in je kot v slovo vsa srečna stisnila k sebi svojega vnučka.

Celih enajst let je minilo od takrat, ko so Ivici POLAK prišli povedat, da se je v jami našega rudnika zgodila huda nesreča.

Ivičin glas je podrtaval od mukoma zadrževanega joka, ko je pripovedovalo o tistih mučnih trenutkih.

"Dva sta mi prišla povedat, da je v jami zasulo štiri in da so od njih dva našli mrtva, preostala dva - mojega moža in še enega rudarja - pa da še iščejo.

Z obiska pri dveh vdovah po naših smrtno ponesrečenih rudarjih

Nadaljevanje s prejšnje strani

Kako zelo sem upala, da bodo 'mojega' le rešili. Niti pomisliti nisem hotela na tisto, o čemer so bili skoraj vsi drugi že prepričani: da ni več rešitve za mojega moža.

Ure čakanja so se vleklo v neskončnost, in ko so ga končno pripeljali iz jame, ga je sin videl, saj je bil ravno tam.

Nikoli ne bom pozabila trenutka, ko sta se sin in hčerkin mož skupaj vrnili domov... Boris - sin - se je naslonil na podboje vrat in rekel le, da ga ni več."

Ob še vedno bolečih spominih so po Ivičinem obrazu spolzele solze, in ko si jih je otrlila, je skoraj tako, kot bi se hotela opravičevati, pripovedovala naprej:

"Bil je tako enkrat človek. Za vse je bil - za dom, za družino, za sosede, za družbo. Priprijetel je za vsako delo, ničesar mu ni bilo težko narediti. Preden ga je ubilo, je bil teden dni bolan; zadnja dva dni je hodil v jamo celo z vročino in na bolniški dopust še pomisliti ni

Ivica Polakova

hotel, ker je bil preveč navezan na delo.

Še danes velikokrat pomislim: 'Če bi šel na bolniški dopust, se mu pa to ne bi zgodilo!'

In šele 46 let je bil star."

Čeprav sta se na Ivičinem obrazu ob njeni pripovedi zrcalila vse prestano gorje in dolgoletna bolečina, se je po njem vendarle razlezel nasmešek, potem ko je pripovedovala o svojih dveh otrocih, hčerki Sonji in sinu Borisu, in obeh vnučkah, ki so ji bili v tistih časih edino veselje.

"Res, vsa čast Sonji in Borisu: v veliko, resnično veliko pomoč sta mi bila takrat. In tudi sosedi so mi kar precej pomagali, da sem se pretoklja skozi tista prva leta po moževi smrti," je povzela svoje spomine na tragedijo, ki jo je doletela.

Ivici Polakovi pa se je takrat na pleča zvalilo še eno veliko breme. Hiša, v kateri so živeli, se jim je namreč začela tako naglo pogrezati, da so stene šle kar vidno narazen; to se jim je zgodilo zato, ker so dom imeli na področju, ki ga je načelo odkopavanje premoga v RLV.

Ivica je morala zbrati veliko volje, veliko moči - pri tem ji je bil še zlasti v veliko pomoč sin Boris - da so si postavili novo hišo, topel dom, v katerem danes složno živijo vsi: mama Ivica in sin Boris z družino, medtem ko živi hčerka Sonja z družino v hiši, ki stoji poleg Polakove.

Ko sem pogovor napeljala na dohodke, ki jih

Ivica ima po svojem možu, sem ji znova odprla bolečo rano.

"Vsak mesec, ko dobim pokojnino po njem, pomislim: 'On je delal, jaz pa sedaj dobivam njegov denar,'" se je oglasilo iz nje in potem še ni ponehalo.

"Čeprav teče že dvajseto leto, odkar ga ni, se še danes spomnim nanj pri vsakem delu, pri vsaki jedi, ki jo je imel rad.

Edina stvar, ki si jo res 'privoščim', je to, da grem enkrat na leto v zdravilišče v Moravcih," je še povedala Ivica, njene žalostne oči pa so postale nekoliko bolj vesele šele takrat, ko se je v njeno naročje skobacal vnuček - Borisov sin.

Ne vem več natančno, kdaj po tem obisku pri Jelki Malovškovi in Ivici Polakovi se mi je utrnila misel:

"Kadar je človek tako poln bolečine, da ne obstaja nič drugega več, začenja bolečina prenehati biti bolečina - ker ni ničesar več, s čimer bi se dala primerjati. Obstaja samo še popolna izčrpanost. In nato preide in človek začne nja počasi spet živeti..."

Tatjana Hudomalj

Naše letošnje delavske športne igre

TEKMOVANJE V VELESALOMU

Golte nad Mozirjem. Sobota dopoldne, 20. februar. Mrzlo, vetrovno vreme. Tekmovalna proga Medvednjak ledena. 84 uvrščenih tekmovalk in tekmovalcev iz našega kombinata. 26 odstopov med tekmovalcem.

Tole pa so o tem našem letošnjem delavskem tekmovalstvu povedali trije njegovi udeleženci!

Štefanija Lesjak, zaposlena
v TOZD RLV Gradbena dejavnost:

"Tekmovala sem v starostni skupini od 30 do 40 let in zmagala. Toda v prvem delu tekmovalne proge sem pomislila, da mi ne bo uspelo. Malo me je bilo tudi strah, ker je bila proga zelo ledena, a potem sem strah premagala in brez težav zapeljala v ciljno ravnino.

Zadovoljna sem. Smučarskih tekmovalj, organiziranih za delavke in delavce OZD našega kombinata, se udeležim, če le morem. Ne le zato, ker rada tekmujem, temveč tudi zato, da se malo nadiham svežega zraka in se zunaj delovnega okolja srečam z drugimi delavci našega kombinata. Žal pa iz Gradbene dejavnosti danes tukaj ni vseh, ki so obljubili, da bodo prišli tekmoval."

Marjan Pogorevc, zaposlen
v TOZD RLV Jamski transport:

"Letos sem bil samo dvakrat na smučeh, zato sem s svojo današnjo vožnjo zadovoljen, pa čeprav se nisem uvrstil med najboljše.

Tekmovalna proga je bila res prekrita z ledom, a se je dalo peljati.

Tega našega tekmovalstva se udeležim skoraj vsako leto, za tekmovalstva v drugih športnih vrstah pa nimam prave volje. Sem pa aktiven pri industrijskem gasilskem društvu RLV."

Stane Grudnik, zaposlen
v TOZD TE Šoštanj Vzdrževanje:

"Današnja tekmovalna proga je bila malo preveč ledena. Sploh mislim, da so delavska smučarska tekmovalstva našega kombinata organizirana na preveč zahtevnih strminah. Niso namreč vsi, ki se jih udeležijo, dovolj dobro pripravljeni za smučanje na takšnem terenu, kot je proga Medvednjak na Golteh; sploh danes, ko je veter razkril zaplate ledu. Zato tudi nekateri tekmovalci končujejo s takšnimi padci, da je že pogled nanje neprijeten.

Kar se športa tiče, sem v TE Šoštanj tudi animator za smučarske teke, kolesarjenje in atletiko.

Med delavci šoštanjskih termoelektrarn je precej zanimanja za vse vrste smučanja; tudi

Štefanija LESJAK

za teke. Na leto organiziramo tudi dva smučarska izleta; letos se bomo v kratkem odpravili na Krvavec."

Na prvih pet mest uvrščeni posamezniki

Ženske, stare od 30 do 40 let

1. Štefanija Lesjak (Gradbena dejavnost), 2. Marja Zaula (Informatika-ERC Titovo Velenje), 3. Jožica Čepelnik (TE Šoštanj), 4. Milena Lah (DSSS RLV), 5. Vera Debenjak (Gradbena dejavnost)

Ženske, stare od 30 let

1. Janja Crešnik (ESO), 2. Renata Ferenčak (DSSS RLV), 3. Jana Kugovnič (ESO), 4. Marija Britovšek (DSSS RLV), 5. Brigita Felician (Tiskarna)

Moški, stari nad 50 let

1. Venčeslav Tajnik (DSSS REK), 2. Ferdo Korpnik (J. mehanizacija), 3. Rudi Ževart (DSSS REK), 4. Srečko Stefančič (TE Šoštanj), 5. Tone Mirnik (ESO)

Moški, stari od 40 do 50 let

1. Drago Tamše (J. mehanizacija), 2. Alojz Bole (TE Šoštanj), 3. Anton Hojnik (TE Šoštanj), 4. Franc Blažič (J. Preloge), 5. Drago Bizjak (Izobraževanje)

Moški, stari od 30 do 40 let

1. Alojz Zupanc (J. mehanizacija), 2. Jože Kopper (J. mehanizacija), 3. Ivan Avberšek (DSSS RLV), 4. Anton Žirmond (Izobraževanje), 5. Janez Grilc (Mizarska dejavnost)

Moški, stari do 30 let

1. Andrej Orličnik (Šipak), 2. Drago Rošer (Klasirnica), 3. Zvone Miklavžina (ESO), 4. Roman Drev (TE Šoštanj), 5. Miroslav Tisnikar (ESO)

Ekipne uvrstitve

Ženske

1. DSSS RLV in REK

Moški

1. J. mehanizacija, 2. TE Šoštanj, 3. Izobraževanje, 4. J. Preloge, 5. ESO, 6. J. transport, 7. J. Škale /Draga Lipuš/

Med podeljevanjem priznanj po končanem tekmovalstvu